

Mens en Wereld

UITGAVE VAN HET HUMANISTISCH VERBOND

Verschijnt maandelijks

15 Maart 1947, 2e jrg. Nr. 3

RED.: ADR. VAN OSTADELAAN 147, UTRECHT - ADMIN.: CENTRAAL BUREAU HUM. VERBOND, WEERDSINGEL O.Z. 80. UTRECHT

VOLTAIRE – DE BISSCHOP en de HUMANIST

Men verhaalt dat de grote Franse schrijver Voltaire eens een vriend te dineren had en met hem een gesprek voerde over het bestaan van God. Beiden ontkennden het, maar toen de knecht binnenkwam om de borden weg te nemen, zweeg Voltaire. De vriend echter was te zeer in zijn betoog om het af te breken. Hij redeneerde druk door, tot ontstemming van zijn gastheer. Na vertrek van de knecht wendde Voltaire zich tot zijn gast en sprak: Hoe kun je nu zo dom zijn om in aanwezigheid van Jan te zeggen, dat er geen God is. Als hij dat ook gaat menen, is er geen enkele waarborg meer, dat hij er morgen niet met mijn tafelzilver van door gaat. Het zal wel een anecdote zijn, die Voltaire niet geheel recht doet wedervaren. Het verhaaltje geeft echter duidelijk genoeg de mening weer dat, als de „gewone man” niet langer gelooft in een God die straft en beloont, het hek van de dam is en de misdaad vrij spel heeft.

moraal. Wie leeft uit het allesbeslissende besef van de hoge menselijke roeping, hij zal daáruit de moraal afleiden. Er het is een kinderlijk spelletje elkaar over en weer ten prooi aan verval te verklaren. Dat spelletje spelen wij humanisten niet langer mee. De bisschoppen hebben er blijkbaar nog behoefte aan, hoewel ze net zo goed als ieder ander weten, dat zowel christen als humanist, ondanks de grondwaarheid waaruit zij leven, in gebreke kunnen blijven; en dàn iets zullen wegnemen, omdat niemand het ziet.

Zondag 23 Maart, 10.30 uur, Jaarbeurs-Restaurant

GERARD WALSCHAP

de bekende Vlaamse schrijver, spreekt ter gelegenheid van het Jaarcongres Humanistisch Verbond
Zaal open 10 uur Toegangsprijs naar verkiezing

Deze keer zijn de R.K. bisschoppen het met Voltaire eens. In hun vastenbrief van midden Februari j.l. vragen zij nl. heel naïefelijk: Waarom zouden we niet iets wegnemen, als we weten dat niemand het ziet? Ja, waarom niet? peinzen wij met de bisschoppen. En in onze argeloosheid zouden we willen antwoorden: omdat we weten dat we mensen zijn omdat boven ons persoonlijk leven met zijn kracht en zwakheid van wil en geest het besef aanwezig is van een menselijke roeping: het hoogst te betrachten als zedelijk en geestelijk wezen. De mens bestaat niet los van die roeping, zij behoort even wezenlijk tot zijn mens-zijn als de taal, de liefde, de gewoonte. Zonder die roeping is er geen sprake van de mens. Maar voor de bisschoppen is het leven een schoolklas uit vroeger eeuwen. Daar zitten de leerlingen bijeen. Zij handelen niet uit eigen zedelijke aandrift, uit eigen menselijke waardigheid. Zij doen en zij laten op hoop van beloning, uit vrees voor straf. En zozeer is deze abnormaliteit een gewoonte geworden, dat zij tot elkaar zeggen — en de bisschoppen doen het voor hen: Als er geen God is die beloont en straft, is er geen moraal. Dit betekent eigenlijk: zonder de meester zouden wij de beest uithangen. Dat is een onaangename bekentenis. Beter klinkt daarom: De anderen, die zonder meester leven, zijn beesten. Zij hebben geen moraal. En de bisschoppen zeggen het anno 1947 nog eens: alle moraalssystemen zonder God hebben gefaald.

En de bissen zonder God hebben geraaid.
moraalsystemen zonder God hebben geraaid.
Men moet allereerst vragen: zonder welke God? Allah?
De God van Spinoza? De Duitse God die Keizer Wilhelm
er op na hield, of de God der Ambtenaren, waarover
„Trouw” heeft geschreven? En ten tweede zou men willen
opmerken: de misdaad komt onder het kerkelijk volksdeel
van Nederland zeker niet minder voor dan onder het onker-
kelijke deel. Dat hebben de onderzoekingen van Prof. Bonger
onweerlegbaar bewezen. De moraal zonder God blijkt in de
praktijk de moraal met God te evenaren. Er zijn dus een
heleboel mensen, die nalaten iets weg te nemen, ook al ziet
niemand het. In hen faalt geen moraalsysteem. Het tafel-
zilver van Voltaire is even veel of even weinig veilig bij een
christelijke of een humanistische Jan. Maar dat wil zeggen
dat God er wát toe kan doen, maar er eventueel ook
niets toe doet. En deze klaarblijkelijkheid spreekt immers
voor zich zelf: Wie in God de hoogste waarheid en werke-
lijkheid beleeft, hij zal hem de oorsprong achten van zijn

Voltaire was het niet om de waarheid te doen maar om zijn tafelzilver. De bisschoppen is het in de vastenbrief te doen om de katholieke volkspartij. Men zou immers denken dat zij . schrijvende over de ondermijning van het geloof en van de moraal, het humanisme op het oog hebben, de levensopvatting van de onkerkelijken. Maar neen, zij richten zich tegen liberalen, socialisten en communisten. Alsof onder dezen geen gelovige christenen voorkomen (en hoevelen!) en alsof de niet-politiekē Nederlanders allemaal tot de gelovigen zouden behoren! Het was ons liever geweest als de bisschoppen op geestelijk gebied waren gebleven, want door onmiddellijk naar politiek terrein over te zwaaien, dienen zij niet de zaak waarom het gaat. En die zaak blijft: de geestelijke, zedelijke volksgezondheid, **de basis** van alle politiek. Nu bestrijden de bisschoppen partijen en ontgaan aldus niet het verwijt dat 't meer om hun partij te doen is dan om de moraal en de godsdienst.

Maar ons gaat het noch om tafelzilver, noch om een partij. Wij stellen het humanisme als een waardevolle levensopvatting temidden van het onkerkelijke volksdeel van Nederland. En zowel uit innerlijke zekerheid als uit een ervaring van eeuwen — die verder teruggaat dan de christelijke ervaring — stellen wij met nadruk voorop dat de humanistisch levensopvatting die niet uitgaat van het bestaan ener persoonlijke Godheid, menselijk leven en samenleven waarlijk mogelijk maakt.

B. C.

**Het Congres vindt NIET plaats in het
Gebouw voor K. en W. maar in het
Jaarbeurs - Restaurant
(Dinerzaal) te Utrecht**

Nu het nationale programma bekend is van de herdenkingen en feesten op 3, 4 en 5 Mei, geven wij alle plaatselijke gemeenschappen in overweging op Zondagmorgen 4 Mei voor de buitenkerkelijken een herdenkingsbijeenkomst te beleggen, eventueel in samenwerking met andere organisaties.

Debat over het Humanistisch Verbond

In Het Parool hebben Ds Aris en de voorzitter van het Humanistisch Verbond, Dr J. P. van Praag, van gedachten gewisseld over ons Verbond.

Ds Aris had een drietal beschouwingen geschreven, waarin hij waarschuwde voor het gevaar dat het Verbond voogdij zou gaan uitoefenen over onkerkelijk Nederland en aldus de geestelijke vrijheid van deze bevolkingsgroep in het gedrang zou komen. Hij betoogde verder, dat het Verbond zich niet moet aanmatigen op te treden als de vertegenwoordiger van het onkerkelijke volksdeel, al was het maar omdat het daartoe geen enkele opdracht heeft. In het algemeen oordeelde Ds Aris dat het Verbond zich teveel aanmatigt.

Onze voorzitter heeft daarop geantwoord, dat het humanisme geestelijke dwang verwerpt en voogdij, opgelegd door het Verbond en aanvaard door de onkerkelijken, onvoorstelbaar is. Het Verbond acht zich geroepen op te komen voor het goed recht van de humanistische levensopvatting. Het matigt zich evenmin aan geheel onkerkelijk Nederland te vertegenwoordigen, als het er vrede mee kan hebben, dat zijn invloed wordt beperkt in overeenstemming met de enkele duizenden leden, die het in het eerste jaar van zijn bestaan heeft kunnen verenigen. Het Verbond kan en mag zich niet onttrekken aan zijn medeverantwoordelijkheid zowel voor de groep der onverschillige onkerkelijken als de groep der min of meer bewuste humanisten. Het zal niet **namens** maar voor deze mensen moeten optreden. Hoe zal hier van een andere opdracht sprake kunnen zijn dan van een opdracht van het geweten?

Onze voorzitter vervolgt dan:

Laten we elkaar goed verstaan, er is misverstand genoeg in de wereld. De oprichters van het Humanistisch Verbond zijn door niets zo bewogen geweest als door de geestelijke crisis onder het onkerkelijk volksdeel. Er is gebleken, dat vooralsnog de kerken, ook de vrijzinnige, daaraan weinig hebben kunnen doen.

Daarom mag de poging niet achterwege blijven om te trachten het langs de weg van het ongodsdienstig humanisme te beproeven. Of die poging zal slagen, weet niemand! Er is hier geen plaats voor enig optimisme.

Wij gaan daarbij uit van de vaststelling, dat de overgrote meerderheid der onkerkelijken zulke psychische, maar ook principiële weerstanden voelt tegen het Christendom, ook het vrijzinnige, dat juist het ongodsdienstig humanisme hier zijn bijzonder werkterrein vindt. En het is niet voldoende zich daarbij te baseren op een mengeling van ongodsdienstig en Christelijk humanisme. Doet men dat toch, dan biedt men de mensen stenen voor brood, want men onthoudt hun de bezieling, die van een samenhangende levensbeschouwing kan uitgaan.

Het VERBOND in de SPIEGEL der andersdenkenden

De humanist: zijn rijkdom is de bodemloosheid van het eigen ik, of de materie, die nooit bevredigt; voor hem is emancipatie: vrij te zijn van alle transcendente banden om alleen zich zelf toe te behoren.

Het moderne humanisme dat, zoals gebleken is, in feite door een valse idee omtrent de menselijke natuur en haar concrete situatie wordt geleid, is daarom fundamenteel on-menselijk. Het is niet een cultuurvormende, maar een cultuurontbindende factor.

(De Tafelronde)

Dit humanisme is geen knip voor de neus waard en zet alleen maar de klok achteruit.

(De Goede Gedachte)

Er gaat nog altijd een groter drijfkracht uit van het „God wil het” zoals een Christen dit verstaat, dan van een eerbied voor een bijzonder deel van het kosmisch geheel, hoe eerbiedwaardig dit vaak ook moge zijn.

(Vrije Geluiden)

Het Humanistisch Verbond, een communistische mantelorganisatie.

(Dagblad voor Oost-Brabant)

HUWELIJSNOOD EN

De geestelijke oorlogsschade is wellicht het grootst voor het gezin en voor het huwelijk. Zowel christenen als humanisten beseffen de noodzaak van bijzondere zorg voor beide. De aandacht die door Volksherstel en andere instanties wordt besteed aan de waarde van het gezin en van het huwelijk voor enkeling en maatschappij juichen wij van harte toe. In woord en geschrift, door radio en pers wordt ook onzerzijds steeds opnieuw en met nadruk er op gewezen welke de grote betekenis van een gezond gezins- en huwelijksleven is voor de geestelijke welvaart van een volk.

Dezer dagen bepaalde de Generale Synode der Ned. Herv. Kerk haar standpunt over de inzegening van huwelijken, waarvan één der partijen gescheiden is. De Synode sprak als haar oordeel uit, dat het huwelijk slechts door de dood ontbonden kan worden. Zij heeft oog voor de huidige huwelijksnood en wil juist daarom dit uitgangspunt onverkort handhaven.

Daarom verklaart zij, dat een tweede huwelijk na echtscheiding niet kerkelijk ingezegend dient te worden. Zij besluit een reglementswijziging voor te leggen, waardoor zulk een inzegening niet meer kan plaats vinden. Dit besluit viel met grote meerderheid van stemmen, na ampele besprekingen, waarbij o.a. de rapporteur, ds. J. G. Woelderink, en dr. M. ten Cate zich vóór dit standpunt en ds. M. A. Krop en ds. F. J. Pop zich er tegen verklaarden. Met 23—17 stemmen besloot men geen dispensatie te verlenen.

Wij kunnen voor dit standpunt en dit besluit van de N.H. Kerk geen bewondering hebben. Huwelijken worden niet alleen door de dood ontbonden maar helaas even droevig door het leven. Wij mogen onze ogen niet sluiten voor dit feit. Zelfs bij de meest ernstige wil om de huwelijksmoeilijk-

CONGRES

Zaterdagavond 22 Maart:

Wat bracht ons één jaar Humanistisch Verbond? Welke invloed ging er uit van het moderne humanisme in dat jaar? Welke reactie wekte het? Wat betekende het voor ons persoonlijk leven en voor het volksleven? Hoe kreeg het Verbond vaste voet? Wat zal de toekomst brengen? Het antwoord op deze vragen interesseert ieder onzer. Het Congres is voor elk lid toegankelijk. Weest die avond in Utrecht.

Zondagmorgen 23 Maart:

Tot het Congres spreekt de grote Vlaamse schrijver GERARD WALSCHAP, auteur van „Trouwen”, „Een mens van goede wil”, „Sibylle”, „Denise”, „Ons Geluk” en vele andere boeken. Met deze buitenlandse gast als spreker belooft de Zondagmorgen-bijeenkomst zéér bijzonder te worden.

Zondagmiddag 23 Maart:

Hoe begint het Verbond zijn tweede levensjaar? Welke besluiten zijn gevallen? Het weerbare humanisme wordt sterker. Hoe werken wij daaraan mee? Het Congres wordt gehouden in 't Jaarbeursrestaurant, Utrecht, 5 min. van het Centraal Station. Overnachting bij geestverwanten. Prijs f 3.—, per dag f 1.50 (indien zéér bezwaarlijk, dan minder). Ten spoedigste opgave bij het Centraal Bureau van het Humanistisch Verbond, Weerdsingel O.Z. 80, Utrecht.

heden te overwinnen ter wille van het huwelijk zelf en het gezin, en ook als alles met opoffering veel, heel veel en met veel leed, is geprobeerd, kan het beter zijn dat het huwelijk wordt ontbonden, omdat het in feite niet meer bestaat en handhaving slechts gezin en echtgenoten te gronde zou richten.

Hiervoor heeft de N.H. Kerk, blijkens haar besluit, geen oog. Met haar zijn wij echter van mening, dat er huwelijksnood bestaat, na deze oorlog erger dan ooit, en dat in deze nood moet worden voorzien.

Veel beter echter dan wettelijke verbodsbepalingen en kerkelijke discriminatie achten wij de oprichting in grote getale van plaatselijke consultatiebureaux voor huwelijksmoeilikheden en verruiming van de praktische mogelijkheden en methoden om bij aanvraag van scheiding beide partijen weer tot elkaar te brengen.

De minister van Justitie heeft dezer dagen een commissie geïnstalleerd — er is ook één vrouwelijk lid — tot onderzoek van de wettelijke maatregelen, die kunnen worden genomen tegen het toenemende aantal scheidingen. Wij weten dat in bepaalde kringen de aandrang groot is om de scheiding niet langer uitsluitend bij schuldbekentenis uit te spreken, maar alleen bij schuldbekentenis plus getuigenverklaring omtrent het gepleegde overspel. Indien men van overheidswege niet alle kracht samentrekt op het voorkómen van echtscheiding, zal men onherroepelijk voort moeten gaan op de weg van bemoeilijking door wettelijke voorschriften, welke bemoeilijking in feite de voortzetting en uitbreiding betekent van de onzedelijke schijntonelen, die heden ten dage nodig zijn om te kunnen scheiden. Wij betreuren het dat de N.H. Kerk door haar besluit in diezelfde verbodsrichting gaat.

De Vastenbrief van de Nederl. Bisschoppen

Een protest

Landgenoten,

Het Humanistisch Verbond is een organisatie van buitenkerkelijken, die niet uitgaan van het bestaan van een persoonlijke Godheid en zich baseren op de eerbied voor de mens als geestelijk en zedelijk wezen. Het heeft steeds de Christelijke levensbeschouwing gerespecteerd en zal dat ook in de toekomst blijven doen. Dat kan echter niet verhinderen, dat het Verbond zich duidelijk zal moeten uitspreken, wanneer kerkelijke organen menen, het humanisme te mogen aanvallen op een wijze, die slechts verontwaardiging kan verwekken.

In de Vastenbrief voorgelezen in de Katholieke kerken op Zondag 16 Februari j.l. staat o.a.:

„Van moraal kan geen sprake zijn voor wie niet gelooft aan een „God, die de mens zekere verplichtingen heeft opgelegd en het „kwade bestraft. Waarom zouden wij niet iets van een ander „wegnemen, als wij het zo goed kunnen gebruiken en niemand „het bemerken zal?“ „Wie niet in een God gelooft, doet wat nuttig en aangenaam voor „hem is. Alle systemen om een moraal op te bouwen zonder God „houden geen stand“.

Het hoofdbestuur van het Humanistisch Verbond meent tegen deze onjuiste en beledigende uitspraak een woord van ernstig protest te moeten laten horen.

Onjuist is deze uitspraak, omdat statistisch bewezen is, dat de misdadigheid niet afhangt van de onkerkelijkheid. Beledigend voor een volksgroep is dit oordeel bovendien, omdat hier datgene, wat voor velen een hoogste waarheid is, op een ontoelaatbare wijze tot karikatuur gemaakt wordt. Wanneer de bisschoppen uitspreken, dat door de ondermijning van het geloof „ook de grote weerstand tegen het verval der zeden gebroken is“, dan stelt het Verbond daartegenover, dat de humanist het kwaad niet laat uit vrees voor straf of het goede doet in de hoop op beloning. Handelen uit overwegingen van angst of hoop heeft met zedelijkheid juist niets te maken. Maar de humanist meent, dat de mens, hoezeer ook blootgesteld aan zwakheid en verleiding, het goede behoort te doen uit innerlijke overtuiging.

Erger is nog, dat de bisschoppen zich niet rechtstreeks keren tegen de levensbeschouwing van het humanisme, maar het met politieke stromingen, zoals liberalisme, socialisme en communisme vereenzelvigen. **Het hoofdbestuur van het Humanistisch Verbond kan dit niet anders noemen dan misleidend en onwaarachtig.** Temeer, daar men in deze brief tevergeefs zoekt naar een woord van protest tegen de geweldsregering van Franco, die door zijn Katholicisme niet teruggehouden wordt van een heerschappij, die de humanisten onwaardig achten.

Deze hele brief brengt een scheiding, niet alleen tussen de onderscheiden

GERARD WALSCHAP

Met Maurice Roelants en Willem Elsschot behoort Gerard Walschap tot de grote Vlaamsche romanschrijvers van deze tijd. Zijn boeken heeft hij van ongeveer 1930 af in grote regelmaat gepubliceerd. Zij hebben zowel in Noord- als Zuid-Nederland een diepe indruk gemaakt. Het geheim van zijn kracht is ongetwijfeld de onmiddellijkheid waarmee hij het leven in zijn werken verbeeldt: het leven in zijn opgang en neergang zowel in de enkeling als in de gemeenschap. Zijn personen verkeren in verval of regeneratie, in de samenleving werkt de drang naar cultuurvorming en het verzet van de natuurdrijf daar tegen. Uiterst scherp doorziet Gerard Walschap de moderne mens en zijn maatschappij. Het leven heeft deze schrijver geweldig te pakken, hij zit vol levens, „leeft duizend levens“ en elke nieuwe roman is in zijn afgerondheid toch maar een deel in de reeks van eindeloze verhalen, die het leven voor Walschap is. Elk boek begint op een wijze alsof hij reeds lang aan het vertellen is, en de schrijver eindigt met een nieuwe geschiedenis op de lippen. Kenmerkend voor hem is, dat hij aanvankelijk Dostojewski, Hamsun en de Unamuno tot zijn leermeesters koos. De grote veelvormigheid van het menselijke leven heeft in zijn werk een duidelijk, menigmaal onvergetelijke gestalte gekregen. Walschap redeneert nooit, hij laat leven en doen. Dit betekent niet, dat hij zelf onverschillig zou staan, dat het leven de levensopvatting zou verdrongen hebben. De eerste werken zijn katholiek. De trilogie Adelaïde-Eric-Carla is het verhaal van een morele en fysieke ondergang tengevolge van het feit, dat het katholieke geweten geweld wordt aangedaan en de daarop volgende overwinning door geloof, lijden en zelfverloochening. Desondanks ontketende men, bovenal van Jezuitische zijde, een actie tegen de schrijver. Wellicht heeft men reeds toen gevoeld, dat in Walschap een verlangen stak naar een groter geestelijke vrijheid, dan het katholicisme kan toestaan. De beschuldiging was nl. te traditioneel en afgezaagd: vuilschrijverij, luidde zij. Naarmate zijn boeken in Noord-Nederland opgang maakten en ook door de katholieken hier werden aanvaard, trachtte men door een georganiseerde actie van doodzwijgen en veroordeling zonder iets van hem gelezen te hebben (ook al zeer traditioneel vergl. Multatuli) de schrijver van het katholieke Vlaamse publiek te scheiden.

Gerard Walschap heeft in 1940 met het katholieke geloof gebroken. Als altijd is dat een langdurig innerlijk proces geweest, dat slechts min of meer bij toeval begeleid werd door de katholieke actie tegen hem als schrijver. In 1937 schreef hij de roman *Sibylle*, genaamd naar de hoofdpersoon, in wie de strijd tussen het overgeërfd geloof en andere levensopvattingen onbeslist in twijfel blijft steken en tot ondergang leidt. Hemzelf voerde de breuk met de katholieke kerk naar het moderne humanisme.

De invloed van zijn werk op oude en jonge Vlaamse schrijvers is groot. Zowel bij van Aken en Delbeke als zelfs bij Teirlinck (Maria Speermalie) is zij te bespeuren. Te verwachten valt dat Walschap, die in de kracht van zijn leven is, de Vlaamse literatuur met menig belangrijke roman zal verrijken.

Zomerkamp van het Humanistisch Verbond.

Te Vierhouten (De Paasheuvel) zullen humanisten en belangstellenden van 9 tot 16 Augustus kunnen bijeenkomen in een kamp. Maakt nu reeds Uw vacantieplan op, rekening houdend hiermee, en let op de nadere aankondiging in het Aprilnummer.

Dr. W. Kraak, H. van Laar, Mevr. A. Ploeg-Ploeg.

levensovertuigingen, maar ook tussen de mensen zelf, door 't onware getuigenis, dat zij die zonder God leven, ook leven zonder gebod. Deze Vastenbrief overtuigt het hoofdbestuur van het Humanistisch Verbond opnieuw van de noodzaak van dit Verbond: door zijn bestaan, zijn beginselverklaring en zijn getuigenis zullen steeds meer zedelijk en geestelijk levende mensen dergelijke uitlatingen van de kerk als onwaardig gaan beschouwen. En dit zal de kerk dwingen tot een principiële woord, dan heden, ook tot schade van de kerk zelf, gesproken werd.

Het Hoofdbestuur van het Humanistisch Verbond.

DE RAGEBOL

Het Bestuur van de Amsterdamse Roeivereniging „De Hoop” weigerde op een feestje een Joods meisje als introduc  e. Reden: een oud gebruik. En: De Joden hebben zelf een roei-vereniging. Tijdstip: Februari 1947!

„Marx was een Duitser van Joodse afstamming.” Aldus het Nederlandse episcopaat in Februari 1947. Twee vliegen in    n klap: Marx bij de Nederlanders verdacht omdat hij een Duit-ser, bij de Duitsers omdat hij een Jood was. En de volkeren-haat bestendigd!

„De grote schuld ligt bij het liberalisme, dat het geloof onder-mijnde en niets deed om de nameloze ellende der grote massa van het proletariaat te lenigen.” Aldus het episcopaat in de vastenbrief. Alweer twee vliegen tegelijk! De katholieke poli-tiek op z’n smalst.

Buitenlandse literatuur over het Humanisme

De aandacht van de Engels lezende leden wordt gevestigd op de uitgaven van de **The Rationalist Press Association**, en in het bijzonder op de goedkope deeltjes (2 s, 6 d.) die ver-schijnen in **The Thinker’s Library**, ook hier in de boekhandel verkrijgbaar. Men vindt ze aangekondigd in **The Literary Guide**, die maandelijks verschijnt (C. A. Watts & Co. Ltd. 5 en 6 Johnson’s Court, Fleet Street, London E.C. 4). Ze handelen over het humanisme in heden en verleden op zeer verschillende levensgebieden.

Een onzer lezers vestigt verder onze aandacht op de uit-gaven der Amerikaanse uitgeverij E. Haldemans-Julius, Box 1511, Girard, Kansas, U.S.A. Het betreft hier een reeks van kleine deeltjes over het wetenschappelijke en wijsgerige huma-nisme: hun geschiedenis, de ethische, sociale en economische kijk van het humanisme, humanistische denkers, enz. Er blijkt uit, dat ook in Amerika veel humanistische literatuur ver-schijnt. Daar, zowel als in Engeland gebruikt men, evenals bij ons, het woord humanisme voor de levensopvatting der buitenkerkelijken.

Degenen, die de f 3.— voor het bijwonen van het congres een **onoverkomelijk** bezwaar vinden, kunnen toch hun aan-meldingsformulier inzenden onder vermelding van het bedrag, dat zij w  l kunnen betalen. Bedenkt echter, dat de financi  le situatie van het Verbond niet rooskleurig is!

Helpt onze administratie, zendt ons nu Uw aanmel-ding toe:

Aanmeldingsformulier.

Ondergetekende wenst deel te nemen aan het congres, dat op 22 en 23 Maart 1947 in ’t Jaarbeursrestaurant te Utrecht gehouden zal worden. Hij/Zij wenst logies bij geestverwanten en wenst wel/niet deel te nemen aan de gemeenschappelijke maaltijd op 23 Maart    f 2.50. Hij/Zij is wel/geen afgevaardigde.

Naam:

Adres:

Plaats:

deelname: f

maaltijd: f

f

reisk. afgev. f

Handtekening:

(invullen door
Centraal Bureau)

Beknopt Verslag H.B.-vergadering van 1 Maart

Het aantal van 3000 leden is overschreden. Binnengekomen is het verzoek of het H.V. de buitenkerkelijken zou willen vertegenwoordigen in de Commissie ter toetsing van de gewetensbezwaren tegen de militaire dienst. Het moderamen van de Vrijz. Protestanten stelt een bespreking voor op 15 Maart 1947. Afgevaardigden worden aangewezen. De studentenvereniging op hum. grondslag te Delft meldt, dat haar naam „Socrates” is en stuurt haar beginselverklaring. Met de AVRO zal opnieuw contact over radio-uitzendingen worden opgenomen. De Heer Walschap schrijft dat hij de Zondagmorgen van het congres wil spreken. Besloten wordt in de dag- en weekbladers te reageren op de vastenbrief der R.K. bisschoppen. Besloten wordt de krant maandelijks te laten verschijnen, omvang 16 pag., leden gratis, losse abonnement f 2.50 p. j. De brochure met de zeven radiovoordrachten over de humanist en zijn levenskringen zal f 0.60 kosten. In September zal een conferentie worden gehouden met afd. afgevaardigden; van 9—16 een zomerkamp te Vierhouten. Nadat de geestelijke zorg voor de buitenkerkelijke militairen besproken is, sluit de voorzitter de vergadering.

6E RONDE.

Fonds Volksopvoeding: D. J. W. te H. f 2.50; Mej. J. H. S. te H. e.a. f 25.—; Mevr. A. F.—K. te A. f 10.—; Gem. Den Haag f 350.—; B. J. M. te A. (mndl. bijdr.) f 10.—; W. W. te A. f 5.—; Mej. M. L. V. te D. f 10.—; Mevr. T. B.—P. te A. f 25.—; Gem. Haarlem, lijst 172 f 10.—; Mej. J. A. v. L. te ’s-Gr. f 10.—; F. Th. T. H. te W. f 10.—; totaal f 467.50; totaal-generaal f 2.713.42.

Kasfonds. P. W. de J. te D. f 0.70. Totaal-generaal f 356.74.

Een belangrijk en verhelderend werk verscheen zo juist:

Mr. A. L  hrs

BURGERLIJK EN SOCIALISTISCH DENKEN

Een sociologische studie

De schrijver, hoofdamtenaar ter secretarie van Rot-terdam, heeft in dit boek in een glasheldere stijl, dui-delijk gemaakt, dat de „burgerlijke” en „socialistische” overtuigingen in laatste instantie niet berusten op ver-schillende politieke denkbeelden, maar uitingen zijn van een verschillende innerlijke gesteldheid, die ook histo-risch is bepaald. Naar wij menen bestaat er geen werk in onze taal, waarin, in zo’n kort bestek, een zo duide-lijke uiteenzetting is gegeven van aard en wording van deze twee denkwijzen, die van zulk een groot belang zijn voor heden en toekomst. Geen wonder dan ook, dat de schrijver zijn werk besluit met een duidelijke bepaling van zijn standpunt ten opzichte van de huidige problemen van het socialisme.

Prijs f 5.95 gebonden verkrijgbaar in de Boekhandel Van Loghum Slaterus N.V. — Arnhem.

„Dit boek steekt met hoofd en schou-
ders boven het vele (t   vele) uit”

Aldus Ben van Eysselstein in De Haagsche Post
over het veelbesproken oorlogsboek van

BERT VOETEN

DOORTOCHT

DERDE DRUK F 3.90

Een boek om te bezitten. Waarom? Leest wat de pers schrijft:
„Doortocht” is niet alleen het belangrijkste proza-werk dat de jonge na-oorlogsche generatie heeft voortgebracht, het is bovendien de beste getuigenis van oorlog en bezetting welke tot op heden in Nederland is verschenen.

Doortocht behoort zeker tot de gaafste, felste en best ge-schreven oorlogsboeken.

Het is het signaal van een generatie, die zichzelf herkend heeft en op weg is gegaan naar de toekomst. Het Parool

Verkrijgbaar in den boekhandel

UITGEVERIJ CONTACT AMSTERDAM